

Věc C-355/22

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

1. června 2022

Předkládající soud:Rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Gent
(Belgie)**Datum předkládacího rozhodnutí:**

30. května 2022

Žalobkyně:

BV Osteopathie Van Hauwermeiren

Žalovaný:

Belgische Staat

Předmět původního řízení

Předmětem původního řízení je odmítnutí vrátit daň z přidané hodnoty, která byla na základě ustanovení vnitrostátního práva vybírána za služby poskytované osteopaty, toto ustanovení přitom bylo v mezidobě částečně zrušeno, protože bylo prohlášeno za neslučitelné s unijním právem.

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká otázky, zda vnitrostátní soud může z vlastní iniciativy a bez předchozího podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce zachovat pro minulost účinky ustanovení vnitrostátního práva, podle nějž služby poskytované osteopaty nejsou osvobozené od daně z přidané hodnoty a které tento soud částečně zrušil, protože bylo neslučitelné s unijním právem.

Článek 267 SFEU

Předběžné otázky

I Musí být rozsudek Soudního dvora ze dne 8. dubna 1976 ve věci 43/75, *Defrenne v. SABENA*, vykládán v tom smyslu, že vnitrostátnímu soudu přiznává autonomní pravomoc - z vlastní iniciativy a bez podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle článku 267 SFEU - na základě čistě vnitrostátního ustanovení zachovat pro minulost účinky vnitrostátní právní úpravy o osvobození lékařských a nelékařských zdravotnických služeb od daně z přidané hodnoty, kterou tento soud (poté, co v souvislosti s touto věcí podal Soudnímu dvoru podle článku 267 SFEU tři žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, na které Soudní dvůr odpověděl v rozsudku ze dne 27. června 2019, C-597/17) prohlásil za neslučitelnou s unijním právem a částečně zrušil, přičemž pro minulost její účinky zachoval a tímto způsobem v plném rozsahu zbavil osobu povinnou k dani nároku na vrácení daně z přidané hodnoty, která byla vybrána v rozporu s unijním právem?

II Je vnitrostátní soud oprávněn - autonomně a bez podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle článku 267 SFEU - na základě obecného odkazu na „naléhavé důvody právní jistoty, které vyplývají ze všech dotčených zájmů, jak veřejných, tak soukromých“ a na základě tvrzení o „faktické nemožnosti dodatečně vrátit neoprávněně vybranou daň z přidané hodnoty odběratelům osobou povinnou k dani dodaného zboží nebo poskytnutých služeb nebo po nich požadovat dodatečné zaplacení v případě protiprávního nevybrání daně, zejména pokud se jedná o velký počet blíže neidentifikovaných osob, resp. pokud osoby povinné k dani nemají účetní systém, který by jim umožňoval dodatečně identifikovat příslušné dodání zboží či poskytnutí služeb a jejich hodnotu“ zachovat pro minulost účinky ustanovení vnitrostátního práva, u něžž bylo určeno, že je v rozporu se směrnicí o dani z přidané hodnoty, pokud osobě povinné k dani nebyla poskytnuta možnost prokázat, že žádná takováto „faktická nemožnost“ neexistuje?

Uváděná ustanovení unijního a vnitrostátního práva

Unijní právo: směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty, čl. 132 odst. 1 písm. c)

Belgické právo: Wetboek van de btw (zákon o dani z přidané hodnoty), články 2, 4, 26, 28, 44, čl. 70 odst. 1a a čl. 91 odst. 1

Stručný popis skutkového stavu a původního řízení

- 1 Původně panovala nejistota o otázce, zda služby poskytované osteopaty jsou či nejsou osvobozeny od daně z přidané hodnoty. Žalobkyně proto z této činnosti odváděla daň z přidané hodnoty a navrhla daňovému orgánu, aby přerušil plynutí promlčecí lhůty pro její nároky na vrácení této daně z přidané hodnoty jejím

zahrnutím do opravného daňového přiznání k dani z přidané hodnoty, což však daňový orgán odmítl.

- 2 Nálezem č. 194/2019 ze dne 5. prosince 2019 Grondwettelijk Hof (Ústavní soud, Belgie) částečně zrušil některá ustanovení článku 44 zákona o dani z přidané hodnoty z důvodu jejich neslučitelnosti s unijním právem, což mělo za následek, že služby osteopatů jsou osvobozeny od daně z přidané hodnoty, pokud dotyční poskytovatelé služeb mají nezbytnou odbornou kvalifikaci k zajištění dostatečně kvalitní péče, aby mohla být považována za srovnatelnou s léčebnými postupy nabízenými příslušníky regulovaných lékařských nebo nelékařských zdravotnických povolání.
- 3 Grondwettelijk Hof (Ústavní soud) nicméně zachoval účinky zrušených ustanovení pro zdanitelná plnění, která nastala před 1. říjnem 2019. Grondwettelijk Hof odůvodnil omezení zpětné účinnosti svého nálezu naléhavými důvody právní jistoty, které vyplývají ze všech dotčených zájmů, jak veřejných, tak soukromých a zejména faktickou nemožností dodatečně vrátit neoprávněně vybranou daň z přidané hodnoty odběratelům osobou povinnou k dani dodaného zboží nebo poskytnutých služeb nebo po nich požadovat dodatečné zaplacení v případě protiprávního nevybrání daně, zejména pokud se jedná o velký počet blíže neidentifikovaných osob, resp. pokud osoby povinné k dani nemají účetní systém, který by jim umožňoval dodatečně identifikovat příslušné dodání zboží či poskytnutí služeb a jejich hodnotu. V této souvislosti Grondwettelijk Hof odkázal na rozsudek Soudního dvora ze dne 8. dubna 1976, 43/75, Defrenne v. SABENA, bod 74.
- 4 Na základě výše uvedeného nálezu Grondwettelijk Hof zaujal správce daně stanovisko, že žalobkyně nemá nárok na vrácení daně z přidané hodnoty za období před 1. říjnem 2019.
- 5 Žalobkyně se však, pokud jde o tuto daň, nadále bránila a požádala o vrácení daně z přidané hodnoty odvedené před 1. říjnem 2019. Ve svém pravidelném přiznání k dani z přidané hodnoty za druhé čtvrtletí roku 2020 tak provedla opravu daně z přidané hodnoty ve výši 45 335,81 eur ve svůj prospěch.
- 6 Nato jí daňový orgán uložil pokutu ve výši 10 % z této částky, kterou považoval za dluh na dani z přidané hodnoty, přičemž pokuta byla zaokrouhlena na 4 530 eur směrem dolů.
- 7 Poté, co daňový orgán zamítl žádost žalobkyně o prominutí nebo snížení pokuty, podala žalobkyně u předkládajícího soudu žalobu, kterou se domáhá, aby bylo určeno, že výše uvedená částka, pokuta a úroky nemusí být zaplaceny.

Hlavní argumenty účastníků původního řízení

- 8 Žalobkyně zastává názor, že omezení zpětné účinnosti nálezu č. 194/2019 ze dne 5. prosince 2019 ze strany Grondwettelijk Hof je v rozporu se zásadou efektivity

zakotvenou v unijním právu, neboť znamená, že pro minulost zůstává zachováno vnitrostátní ustanovení, které je neslučitelné s čl. 132 odst. 1 písm. c) směrnice 2006/112.

- 9 Podle názoru žalobkyně je tento nález dále zjevně v rozporu s ustálenou judikaturou Soudního dvora týkající se nároku na vrácení poplatků nebo nepřímých daní uložených v rozporu s unijním právem, s výlučnou pravomocí Soudního dvora omezovat zpětné účinky a s kritérii vypracovanými Soudním dvorem, která musí být splněna, aby mohlo být vrácení zcela výjimečně odmítnuto, přičemž věc musí být v každém případě předložena Soudnímu dvoru a dotčený členský stát musí prokázat, že jsou splněna kritéria vypracovaná Soudním dvorem, mimo jiné, pokud jde o údajné bezdůvodné obohacení.
- 10 Žalobkyně proto žádá předkládající soud, aby nález Grondwettelijk Hof ze dne 5. prosince 2019 nepoužil.
- 11 Žalovaný své odmítnutí vrátit odvedenou daň z přidané hodnoty opírá v podstatě o uvedený nález Grondwettelijk Hof.

Stručný popis odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 12 Předkládající soud odůvodňuje předložení žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce tím, že si není jistý, zda je oprávněn neuplatnit nález Grondwettelijk Hof (Ústavní soud) č. 194/2019 ze dne 5. prosince 2019.